

καταλαβαίνω

καταλαβαίνω, ρ. [<μσν. καταλαβαίνω <αρχ. καταλαμβάνω], καταλαβαίνω. **1.** απολαμβάνω ψυχικά, ευχαριστείμαι, κερδίζω: «τι κατάλαβες που τον πρόσβαλες μπροστά σε τόσο κόσμο; || φέτος κατάλαβα γιορτές, γιατί τις πέρασα στο χωριό». **2.** αποκομίζω όφελος, κερδίζω: «τι κατάλαβες που έκανες αυτή τη δουλειά;». **3.** νιώθω κάποιον, συμμερίζομαι τις απόψεις του ή τα προβλήματά του, δείχνω κατανόηση: «είναι ο μόνος άνθρωπος που με καταλαβαίνει τόσο πολύ || οι γονείς μου δε με καταλαβαίνουν». (Ακολουθούν 28 φρ.)·

- **δεν κατάλαβα!** **α.** ειρωνική ή επιθετική έκφραση σε κάποιον όταν μας λέει ή μας ζητάει παράλογα, απαράδεκτα πράγματα: «θέλω να μου δώσεις τ' αυτοκίνητό σου για μια βδομάδα. -Δεν κατάλαβα! || κάθε φορά που σε συναντώ, θα μου δίνεις χίλιες δραχμές. -Δεν κατάλαβα!». **β.** επιθετική έκφραση σε κάποιον όταν επιχειρεί να μας απαγορεύσει κάτι που εμείς το θεωρούμε αυτονόητο κεκτημένο: «άλλη φορά θα με ρωτάς όταν θα θέλεις να καπνίσεις. -Δεν κατάλαβα, την άδειά σου θα πάρω!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται και πιο συχνά ακολουθεί το δηλαδή και άλλες φορές κλείνει με το καλά. (Ακολουθούν 28 φρ.)·

- **δεν καταλαβαίνει από λόγια**, βλ. λ. **λόγος**·

- **δεν καταλαβαίνει γρυ**, βλ. λ. **γρυ**·

- **δεν καταλαβαίνει μία**, βλ. λ. **[μία](#)**·

- **δεν καταλαβαίνει (ούτε) τη μάνα του**, βλ. λ. **[μάνα](#)**·

- **δεν καταλαβαίνει τ' άντερά του**, βλ. λ. **[άντερο](#)**·

- **δεν καταλαβαίνει Χριστό**, βλ. λ. **[Χριστός](#)**·

- **δεν καταλαβαίνεις ελληνικά**; βλ. λ. **[ελληνικός](#)**·

- **δεν καταλαβαίνω λέξη**, βλ. λ. **λέξη**·

- **δεν καταλαβαίνω τίποτα**, βλ. λ. **[τίποτα](#)**·

- **δεν κατάλαβε από πού του ήρθε**, βλ. λ. **[ήρθα](#)**·

- **δώσε ό,τι καταλαβαίνεις**, δώσε ό,τι νομίζεις πως είναι αρκετό: «μαζεύουμε χρήματα για έναν φίλο μας που τα έχει ανάγκη, και δώσε ό,τι καταλαβαίνεις»·

- **θα καταλάβεις τη γλύκα**, βλ. λ. **[γλύκα](#)**·

- **θα καταλάβεις τι εστί βερίκοκο**, βλ. λ. **[βερίκοκο](#)**·

- ... **και καταλαβαίνεις**, έκφραση με την οποία αφήνουμε το συνομιλητή μας να βγάλει τα συμπεράσματά του για την υπόθεση, καλή ή κακή, που του αναφέραμε: «τώρα, με το λαχείο που κέρδισε, θα κάνει μεγάλη ζωή, και καταλαβαίνεις || κάποια στιγμή θα τον πιάσουν που βάζει χέρι στο ταμείο και καταλαβαίνεις». Πολλές φορές, αυτά που τυχόν θα συμπεράνει ο συνομιλητής μας τα αναφέρουμε εμείς οι ίδιοι και κλείνουμε τη φρ. με το **και δε συμμαζεύεται**: «τώρα, με το λαχείο που κέρδισε, θα κάνει μεγάλη ζωή και καταλαβαίνεις. Γλέντια, ταξίδια, γκόμενες και δε συμμαζεύεται || κάποια στιγμή θα τον πιάσουν που βάζει χέρι στο ταμείο και καταλαβαίνεις. Φωνές, υστερίες, μαλώματα, δικαστήρια και δε συμμαζεύεται». Συνήθως η φρ. κλείνει με το **ε**·

- **κάνε ό,τι καταλαβαίνεις**, κάνε αυτό που νομίζεις πως είναι ορθό, σωστό: «εγώ ό,τι μπορούσα να κάνω το έκανα, από δω και πέρα κάνε ό,τι καταλαβαίνεις». Συνών. **κάνε ό,τι νομίζεις**·

- **κάνω πως δε καταλαβαίνω**, βλ. λ. **[κάνω](#)**·

- καταλαβαινόμαστε, υπάρχει συνεννόηση, κατανόηση μεταξύ μας: «μ' αρέσει να κάνω παρέα μαζί του, γιατί καταλαβαινόμαστε και δεν έχουμε ποτέ πρόβλημα»·
- καταλαβαίνω τα έξυπνα, βλ. λ. [έξυπνος](#)·
- καταλαβαίνω τη γλύκα, βλ. λ. [γλύκα](#)·
- καταλαβαίνω το υπονοούμενο, βλ. λ. [υπονοούμενο](#)·
- μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε, βλ. λ. [μιλώ](#)·
- πες ό,τι καταλαβαίνεις, πες ό,τι νομίζεις ορθό, σωστό: «εγώ θα πω όπως ακριβώς έγιναν τα πράγματα, εσύ πες ό,τι καταλαβαίνεις»·
- την κατάλαβα, **α.** (στη νεοαργκό) αντιλήφθηκα, εννόησα, πήρα είδηση, κατάλαβα κάτι που μπορούσε να αποβεί σε βάρος μου: «ευτυχώς την κατάλαβα πως ήταν απατεώνας και δεν έκανα δουλειά μαζί του». **β.** (στη γλώσσα των ναρκωτικών)επηρεάστηκε σοβαρά από το χασίσι που κάπνισα ή από τη χρήση άλλου ναρκωτικού: «μόλις την κατάλαβε, έγειρε πάνω στο μαξιλάρι και χάθηκε στον κόσμο του». Συνών. μου την έδωσε (α) / την άκουσα (γ) / την είδα (γ)·
- τι κατάλαβες που...; ποιο ήταν το κέρδος σου; το όφελός σου(;): «τι κατάλαβες που μαρτύρησες στη γυναίκα μου πως έχω φιλενάδα ; || τι κατάλαβες που δε με βοήθησες;»·
- το κατάλαβα το υπονοούμενο, βλ. λ. [υπονοούμενο](#)·
- του δίνω και καταλαβαίνει, βλ. λ. [δίνω](#)·
- του δίνω να καταλάβει, βλ. λ. [δίνω](#)·
- χωρίς να το καταλάβω, πολύ γρήγορα, πολύ εύκολα: «ήταν εύκολη η δουλειά και την τέλειωσα χωρίς να το καταλάβω || πιάσαμε την κουβέντα και πέρασε η ώρα χωρίς να το καταλάβουμε»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας